

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра педагогіки, адміністрування і соціальної роботи**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

«12» вересня 2019 року, протокол № 6

Про рішення Вченої ради ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

[Handwritten signature]

О. В. Алейнікова

**ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
(назва навчальної дисципліни)**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
за вільним вибором здобувача вищої освіти**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна компетентність керівника навчального закладу» за вільним вибором здобувача вищої освіти складена відповідно до навчальних планів освітньо-професійних/освітньо-наукових програм Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Автор-укладач робочої програми:

Т. А. Махиня, к. пед. наук, доцент,
професор кафедри педагогіки,
адміністрування і соціальної роботи

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
психології та особистісного розвитку
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 12 від 31 травня 2019 р.)

Затверджено Вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 5 від 13 червня 2019 р.,
протокол № 6 від 12 вересня 2019 р., *зі змінами*)

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	6
Змістовий модуль 2. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	7
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
5. ТЕМИ І ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	10
6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	10
7. САМОСТІЙНА РОБОТА	11
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	12
9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	12
10. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ	12
11. Розподіл балів, які отримують студенти	13
12. Методичне забезпечення	14
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	14
Базова	14
Додаткова	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Варіативна, за вибором здобувачів освіти	
	Спеціальність (професійне спрямування): 073 «Менеджмент»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання за тематикою	Освітньо-професійна програма: «Управління навчальним закладом»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		-й	2-й
		Семестр	
		-й	1-й
		Лекції	
			6 год.
		Практичні, семінарські	
			6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	78 год.
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 12 самостійної роботи студента – 78	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 1:7

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є забезпечення формування цілісної моделі фахівця – керівника навчального закладу шляхом набуття методологічних, загальнотеоретичних та організаційно-технологічних знань та набуття діагностично-прогностичних (моделюючих), організаційно-регулятивних та контрольних-корегуючих умінь, які відповідають основним управлінським функціям, а також розвиток загальних і фахових компетентностей майбутніх

керівників навчальних закладів, вміння вирішувати педагогічні конфлікти, підвищення рівня їх етичної взаємодії, формування позитивної спрямованості, емпатійності, рефлексії

Основними **завданнями**, які мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни «Професійна компетентність керівника навчального закладу», є:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків керівника освітнього закладу;
- опанування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для побудови навчального процесу з урахуванням специфіки професійної компетентності майбутніх фахівців щодо майбутньої професійної діяльності;
- формування системи теоретичних знань та практичних умінь для побудови моделі професійної та соціальної діяльності фахівця, а також моделі особистості фахівця;
- набуття навичок щодо педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;
- формування відповідального, творчого ставлення до управлінської діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми фахівці повинні:

знати:

- закономірності і принципи управління сучасним навчальним закладом, педагогічні комунікації, способи управління індивідумом і групою та вміння використовувати їх в своїй професійно-педагогічній та науковій діяльності;
- вимоги до засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освіти та професійної підготовки;
- роль керівника навчального закладу в оновленні сучасної освіти;
- типові способи професійної комунікації, типові причини виникнення конфліктних ситуацій та способи їх вирішення;
- вимоги до сучасних менеджерів освіти;

вміти:

- відтворювати традиційний для певного навчального закладу управлінського циклу та володіння вміннями здійснювати управлінські функції;
- будувати взаємовідносини з колегами, студентами, учнями, слухачами,
- володіти культурою педагогічного мислення, мовлення, спілкування, комунікації;
- уміння використовувати в своїй управлінській діяльності різні засоби організації комунікативної взаємодії;
- уміння вирішувати педагогічні конфлікти та запобігати їх виникненню.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Тема 1. Наукові основи формування та розвитку професійної компетентності керівника навчального закладу

Сутність і характерні ознаки загальнонаукового поняття «компетентність». Причини актуалізації проблем розвитку професіоналізму керівника навчального закладу. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків між еволюційними процесами розвитку суспільства і вимогами до професіоналізму працівника та конкурентоспроможності організації. Сучасні класифікації загальних компетентностей. Комунікативні, інформаційно-аналітичні, організаційні компетентності. Світоглядні, громадянські, самоосвітні, методологічні компетентності. Поняття «професійна компетентність», «компетентний», «компетенція».

Тема 2. Базові і спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу

Характеристика ключових компетенцій майбутнього керівника навчального закладу: інформаційна, лінгвістична, лінгводидактична, мовленнєва, іншомовна, світоглядно-ціннісна, інтелектуальна, комунікативна, соціальна (соціокультурна), особистісно-мотиваційна, життєва, спеціальна (рефлексивна), методична, дослідницько-пошукова, технологічна, інтерактивна.

Сучасні вимоги до керівника навчального закладу: ключові компетенції, інформаційна компетенція, лінгвістична компетенція, мовленнєва компетенція, іншомовна компетенція, світоглядно-ціннісна компетенція, інтелектуальна компетенція, комунікативна компетенція, соціальна (соціокультурна) компетенція, особистісно-мотиваційна компетенція, життєва компетенція, спеціальна (рефлексивна) компетенція, методична компетенція, дослідницько-пошукова компетенція, технологічна компетенція, інтерактивна компетенція.

Спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу: управлінська, новаторська, економічна та ін.

Тема 3. Моделі управлінської компетентності керівника навчального закладу

Обумовленість потреб навчального закладу в управлінській компетентності керівника. Сутність, види, особливості управлінської компетентності керівника навчального закладу. Моделі управлінської компетентності керівника навчального закладу.

Особистісні професійно-значущі якості керівника навчального закладу:

- *моральні*: працьовитість, чесність, сумлінність, любов до дітей, справедливість, порядність, скромність, прагнення до самовдосконалення, повага до людей, незлопам'ятність;

- *компетентнісні*: широкий загальний світогляд і культура, професійні знання педагогіки, психології, теорії управління, наукових засад управління навчальним закладом, здібність розвивати свої знання на практиці, знання методів психолого-педагогічного, соціологічного дослідження, володіння необхідним комплексом педагогічних і управлінських умінь;
- *організаційно-педагогічні*: педагогічна пильність, організованість, послідовність, гнучкість, витриманість, діловитість, об'єктивність в оцінюванні, вміння контролювати;
- *управлінські*: наполегливість, діловитість, чіткість, уміння бачити нове, воля, рішучість, енергійність, оперативність, здатність приймати рішення, практичні уміння, творче спрямування, допитливість;
- *комунікативні*: уміння встановлювати контакти, слухати співрозмовників, інтерес і потяг до людей, уміння поставити себе на місце інших, манера спілкування, педагогічний і психологічний такт.

Тема 4. Формування професійної компетентності керівників навчальних закладів

Розробка змісту та структури моделі професійної компетентності керівника навчального закладу, добір способів діагностики професійної компетентності керівника, визначення шляхів її формування та розвитку.

Вирішальні фактори професіоналізму управління керівника навчального закладу: комплекс знань, які дозволяють розпізнавати проблеми та знаходити засоби для їхнього розв'язання; досвід управлінської діяльності як комплекс знань і навичок, набутих у процесі практичної діяльності методом спроб і помилок, оцінювання й усвідомлення успіху, аналізування невдач і недоліків; мистецтво управління, як управління, що передбачає завжди роботу з людьми, проблемами узгодження діяльності людей; уміння налагоджувати комунікативні зв'язки і формувати позитивні відносини в колективі, що являє собою справжнє мистецтво управління, ґрунтоване на індивідуальних здібностях і якостях керівника; середовище як оточення, що розкриває потенціал професіоналізму всієї системи управління, а саме: персонал управління, і професійні якості працівників системи управління, й організацію управління, як розподіл функцій, ставлення до роботи, технологія розв'язання проблем, взаємодія ланок, інформаційне забезпечення.

Змістовий модуль 2. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Тема 5. Стиль управління. Лідерська компетентність керівника

Управлінська діяльність як вид професійної діяльності, її особливості, сутнісні ознаки, специфіка. Структура і функції менеджерської діяльності.

Індивідуально-типологічні особливості керівника навчального закладу, їх вплив на структуру менеджерської діяльності керівника. Професійний розвиток і деформація. Професійно-управлінська комунікація як складова управлінської діяльності, її особливості, сутність, суб'єкт, об'єкт. Функції і моделі професійної комунікації. Комунікативна компетентність керівника навчального закладу.

Лідерська компетентність керівника навчального закладу та шляхи її формування.

Тема 6. Мотиваційні засади управління навчальним закладом

Емоційний інтелект як ресурс і результат професійної компетентності керівника навчального закладу. Здатність до діагностики ресурсів емоційного інтелекту, застосування діяльнісного та інтерактивного навчання для розвитку емоційного інтелекту колективу.

Формування мотиваційного механізму колективу навчального закладу.

Діагностика розвитку загальних професійних компетентностей підлеглого персоналу.

Обґрунтування змісту та інструментарію розвитку компетентності персоналу навчального закладу на основі кваліметричного підходу.

Тема 7. Професійне портфоліо керівника закладу освіти та просування себе як бренду

Поняття «кар'єра» у широкому та вузькому сенсі. Планування та розвиток кар'єри. Типологія, етапи та моделі кар'єри педагога.

Резюме і його місце у професійному працевлаштуванні. Технологія складання професійного резюме та пошукового листа. Основні вимоги до конкурсанта на вакантну посаду керівника закладу освіти.

Розвиток кар'єрної компетентності. Кар'єрні кризи на різних етапах управлінської діяльності. Мотивація кар'єрного зростання.

Керівник закладу освіти як бренд. Само-PR керівника закладу освіти. Складові професійного портфоліо керівника закладу освіти та просування себе як бренду.

Сучасні засоби презентації з використанням різних платформ. Онлайн інструменти комунікації керівника закладу освіти: блоги, сайти, онлайн медіа, соціальні мережі.

Соціальні мережі та специфіка їх використання в управлінській діяльності керівника закладу освіти.

Структура комунікаційної стратегії керівника закладу освіти та його PR-плану. Інструменти для успішної співпраці зі ЗМІ. Складові прес пакету: прес реліз, факти та дані, людські історії та ін.

Тема 8. Самоменеджмент: поради з управління власними ресурсами

Самооцінка рівня професійної компетентності керівника навчального закладу.

Аналіз і самоаналіз управлінської діяльності, визначення перспектив розвитку навчального закладу, вміння передбачати стратегію подальшого розвитку відповідно до його місії.

Цілеспрямований вплив на команду менеджерів навчального закладу. Вміння об'єднати спільні зусилля колективу для досягнення поставленої мети. Досягнення результату вмотивованим керівником, який готовий узяти на себе відповідальність за роботу та вміння ставити перед собою та колективом реальні цілі при докладанні максимальних зусиль для їх досягнення. Обов'язкові вимоги до професіоналізму сучасного керівника, його особливі вміння, знання моральних та психологічних якостей, що становлять управлінську компетентність керівника закладу і мають бути притаманні менеджеру освіти, фахівцю-управлінцю.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	НАЗВИ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ І ТЕМ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
		заочна форма			Усього
		у тому числі			
		Л	ПР	СРС	
1.	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	4	2	24	30
1.1.	Тема 1. Наукові основи формування та розвитку професійної компетентності керівника навчального закладу	1	0,5	6	7,5
1.2.	Тема 2. Базові і спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу	1	0,5	6	7,5
1.3.	Тема 3. Моделі управлінської компетентності керівника навчального закладу	1	0,5	6	7,5
1.4.	Тема 4. Формування професійної компетентності керівників навчальних закладів	1	0,5	6	7,5
2.	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Технологічні аспекти реалізації управлінської компетентності керівника навчального закладу	2	4	54	60
2.1.	Тема 5. Стиль управління. Лідерська компетентність керівника	0,5	1	13,5	15
2.2.	Тема 6. Мотиваційні засади управління навчальним закладом	0,5	1	13,5	15
2.3.	Тема 7. Професійне портфоліо керівника закладу освіти та просування себе як бренду	0,5	2	12,5	15
2.4.	Тема 8. Самоменеджмент: поради з управління власними ресурсами	0,5	-	14,5	15
	ВСЬОГО:	6	6	78	90

5. ТЕМИ І ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наукові основи формування та розвитку професійної компетентності керівника навчального закладу	2
2.	Моделі управлінської компетентності керівника навчального закладу	2
3.	Практичні та технологічні аспекти реалізації управлінської компетентності керівника навчального закладу	2

План лекції № 1:

1. Сутність і характерні ознаки загальнонаукового поняття «компетентність».
2. Причини актуалізації проблем розвитку професіоналізму керівника навчального закладу.
3. Сучасні вимоги до керівника навчального закладу.

План лекції № 2:

1. Обумовленість потреб навчального закладу в управлінській компетентності керівника.
2. Сутність, види, особливості управлінської компетентності керівника навчального закладу.
3. Моделі управлінської компетентності керівника навчального закладу.

План лекції № 3:

1. Емоційний інтелект як ресурс і результат професійної компетентності керівника навчального закладу.
2. Самооцінка рівня професійної компетентності керівника навчального закладу.
3. Професійне портфоліо керівника закладу освіти та просування себе як бренду.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Базові і спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу	2
2.	Лідерська компетентність керівника як нова вимога до компетентностей шкіл України	2
3.	Технологія складання професійного резюме	2

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Базові і спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу

Мета – навчити правильно розуміти та аналізувати необхідність формування базових та спеціальних компетентностей керівника навчального закладу.

Питання до обговорення:

1. Що ви розумієте під терміном «професійна управлінська компетентність» або «професійна компетентність керівника навчального закладу»?
2. Як ви зможете визначити для себе, чи компетентно виконуєте роботу керівника навчального закладу?
3. Як доходите висновку, що ваш заступник або вчитель виконує доручену йому справу компетентно?
5. Чи є компетентність якістю особистості?
6. У чому ви бачите різницю між компетентністю та навичками?
7. Як ви розвиваєте свою компетентність?
8. Який є особисто у Вас перелік практичних сильних і слабких сторін

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Лідерська компетентність керівника як нова вимога до компетентностей шкіл України

Мета – навчити складати професійне резюме у тому числі із використанням онлайн сервісів.

Питання до обговорення:

1. Значення лідерства у час змін
2. Керівництво та нові ролі керівника закладу освіти
3. Керівництво командою та теорії лідерства
4. Лідерство змін та організаційна культура
5. Системне розуміння лідерства та комунікація
6. Розвиток відповідальності керівника закладу освіти

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Технологія складання професійного резюме

Мета – навчити складати професійне резюме у тому числі із використанням онлайн сервісів.

Питання до обговорення:

1. Правила складання резюме: вимоги та рекомендації.
2. Типові помилки при складанні резюме
3. Мотиваційний, супровідний та рекомендаційний листи: вимоги, сутність та особливості кожного документа.
4. Онлайн сервіси – безкоштовні конструктори резюме cv2you.com, rezume.me, smart-hr.com.ua

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кіл.-ть
---	------------	---------

з/п		год
1.	Тема 1. Наукові основи формування та розвитку професійної компетентності керівника навчального закладу	6
2.	Тема 2. Базові і спеціальні фахові компетентності керівника навчального закладу	6
3.	Тема 3. Моделі управлінської компетентності керівника навчального закладу	6
4.	Тема 4. Формування професійної компетентності керівників навчальних закладів	6
5.	Тема 5. Стиль управління. Лідерська компетентність керівника	13,5
6.	Тема 6. Мотиваційні засади управління навчальним закладом	13,5
7.	Тема 7. Професійне портфоліо керівника закладу освіти та просування себе як бренду	12,5
8.	Тема 8. Самоменеджмент: поради з управління власними ресурсами	14,5
ВСЬОГО:		78

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні, семінарські заняття, індивідуальна робота в Інтернет, вивчення теоретичних питань та підготовка індивідуальних (групових) науково-дослідних завдань, що виносяться на самостійне опрацювання за списком рекомендованої літератури із висвітленням теоретичних та практичних результатів самостійної роботи здобувачів у вигляді окремих презентацій, таблиць, блок-схем, моделей тощо; наочні та роздаткові матеріали у вигляді презентацій.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль, який здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань здобувачів освіти під час практичних занять, тестування, виконання проєктів, залік.

10. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність і характерні ознаки загальнонаукового поняття «компетентність»
2. Причини актуалізації проблем розвитку професіоналізму керівника закладу освіти
3. Характеристика загальних компетентностей керівника закладу освіти
4. Характеристика ключових компетенцій керівника закладу освіти
5. Сучасні вимоги до керівника закладу освіти
6. Спеціальні фахові компетентності керівника закладу освіти
7. Обумовленість потреб закладу освіти в управлінській компетентності його керівника
8. Сутність, види, особливості управлінської компетентності керівника закладу освіти

9. Моделі управлінської компетентності керівника закладу освіти
10. Особистісні якості керівника закладу освіти
11. Професійно-значущі якості керівника закладу освіти
12. Вирішальні фактори професіоналізму управління керівника закладу освіти
13. Індивідуально-типологічні особливості керівника закладу освіти
14. Професійно-управлінська комунікація як складова управлінської діяльності
15. Комунікативна компетентність керівника закладу освіти
16. Лідерська компетентність керівника закладу освіти та шляхи її формування.
17. Керівництво та нові ролі керівника закладу освіти
18. Керівництво командою та теорії лідерства
19. Лідерство змін та організаційна культура
20. Емоційний інтелект як ресурс і результат професійної компетентності керівника закладу освіти
21. Діагностика розвитку загальних професійних компетентностей підлеглого персоналу.
22. Кваліметричний підхід в оцінюванні професійної компетентності керівника закладу освіти персоналу закладу освіти на основі кваліметричного підходу
23. Резюме і його місце у професійному працевлаштуванні
24. Технологія складання професійного резюме та пошукового листа.
25. Основні вимоги до конкурсанта на вакантну посаду керівника закладу освіти
26. Кар'єрні кризи на різних етапах управлінської діяльності
27. Керівник закладу освіти як бренд
28. Складові професійного портфоліо керівника закладу освіти
29. Просування керівника закладу освіти як бренду в онлайн
30. Онлайн інструменти комунікації керівника закладу освіти
31. Соціальні мережі та специфіка їх використання в управлінській діяльності керівника закладу освіти.
32. Структура комунікаційної стратегії керівника закладу освіти
33. Самооцінка рівня професійної компетентності керівника закладу освіти.
34. Аналіз і самоаналіз управлінської діяльності
35. Обов'язкові вимоги до професіоналізму сучасного керівника

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота, Індивідуальне науково-дослідне завдання								залік	Всього
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	10	10	5	10	10	10	10		

T1, T2, ..., T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Презентаційний матеріал до лекції та роздатковий матеріал до проведення практичних занять; Інтернет, комп'ютери, гаджети із виходом в Інтернет, нормативні документи: закон України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»; навчальні плани; положення про організацію навчального процесу у ВНЗ, навчальні програми дисциплін.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. – Київ, Державна служба якості освіти, 2019 - 240 с. https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/Abetka_dlya_dyrektora_15.08.2019.pdf
2. Брoган К. Агенти впливання в Інтернеті. Как использовать социальные медиа для продвижения бизнеса / К. Брoган, Дж. Смит. – С.-Пб.: Питер, 2012. – 304 с.
3. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти. Посібник створений Центром Інноваційної Освіти «Про.Світ» за підтримки програми «U-LEAD з Європою». https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf?fbclid=IwAR1_uuG7CtILs9-9bmxgHzwP6ekJyNZJbAz0PBArhDkmKfuH95thpbciU
4. Влияние через социальные сети: под общей ред. Е. Г. Алексеевой. – М.: Фонд «Фокус-медиа», 2010. – 200 с
5. Єльнікова Г. В. Компетентнісний підхід до моделювання професійної діяльності керівника вищого навчального закладу. Теорія і методика управління освітою, 2010, 4: 18-27.

6. Єльнікова Г. В., Куценко В. І., Маслов, В. Теоретико-методичні основи підготовки керівників до оцінювання результатів діяльності загальноосвітнього навчального закладу. 2012.
7. Єльнікова Г. В., Маслов В. І. Моделювання управлінської компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу. Імідж сучасного педагога, 2008, 4: 3-8.
8. Информационные технологии управления: Учеб. пособ. для вузов. / Под ред. Г. А. Титаренко. — М.: ЮНИТИ –ДАНА, 2005. — 127 с.
9. Максвелл Дж. 21 минута в день на развитие лидерства / Джон Максвелл. – М.: Попурри, 2015. – 560 с.
10. Максвелл Дж. 5 уровней лидерства / Джон Максвелл. – М.: Попурри, 2015. – 320 с.
11. Максвелл Дж. Воспитай в себе лидера / Джон Максвелл. – М.: Попурри, 2016. – 400 с.
12. Наказ МОН від 13.12.2018 № 1392 «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації керівних кадрів закладів загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа»
<https://drive.google.com/file/d/187NN0iR26uTBwTSOr1UggTajuw9Ol6WM/view>
13. Нові вимоги до компетентностей керівників шкіл в Україні: посіб. для слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти, керівників закладів загальної середньої освіти, здобувачів вищої освіти за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами»/О.М. Отич, Л.К. Задорожна, З.В. Рябова, Л.М. Оліфіра та ін.; за заг. ред. О.М. Отич, Л.К. О. де Фонтана; НАПН України, УВУПО, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти», КВЗО «Одес. акад. неперв. освіти», КультурКонтакт Австрія.– К., 2018.– 74 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/712155/1/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8%20book%20WEB.pdf>
14. Фридман М. Искусство и наука стратегии лидерства. Новый подход к корпоративному управлению / Майк Фридман , Бенджамин Трегоу. - М.: ФАИР-Пресс, 2014. – 272 с.

Додаткова

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова: Підручник. — К.: Центр навч. л-ри, 2004.
2. Андрианов М. С. Анализ процессов невербальной коммуникации как паралингвистики // Психологический журнал. — 1995. — Т. 16. — № 5.
3. Белоглазова Л. Б. Принципы построения образовательного сайта // Материалы XI международной конференции «Информационные технологии в образовании» (ИЮ-2001) (<http://ito.edu.ru/2001/0/111/1/111—1-40.html>).
4. Бєседіна Л.М., Сторубльов О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота. – К.: Логос, 2009. – 204 с.
5. Волкова Н. П. Педагогічні комунікації: Навч. пос. — Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002.
6. Волобуєва Т. Оновлення змісту професійної компетентності педагогічних кадрів / Т. Волобуєва // Рідна школа. – 2016. – № 3. – С. 21-23.

7. Зайченко О. І., Островерхова Н. М., Даниленко Л. І. Теорія і практика управлінської діяльності районного відділу освіти: Монографія. — К.: «ВПЦ Техпрінт», 2000.

8. Лабунская В. А. Проблема обучения кодированию-интерпретации невербального поведения // Психол. журнал. — 1997. — Т. 18. — № 5.

9. Лалл Джеймс. Медіа, комунікації, культура. Глобальний підхід: Пер. з англ. — К.: «К.І.С.», 2002.

10. Професіоналізм особистості: теоретико-методологічний аспект: Монографія / В.Й. Бочелюк, С.А. Білоусов, Г.О. Горбань, Т.А. Гришина, О.І. Гура та ін. — Запоріжжя: ГУ —ЗІДМУ, 2007. — 248 с.

Сердюк О. П. Основи управління комунікативним процесом: Підручник. — К.: ІЗМН, 1998.

11. Старша школа зарубіжжя: організація та зміст освіти / За ред. О.І. Локшиної. — К.:СПД Богданова А.М., 2006. — 232 с.